

סימן צד – שצריך לכוין פניו בעת שמונה עשרה כנגד ארץ ישראל

[הצד שאליו צריך להתפלל]

סעיף א: לאיזה צד יכוון פניו בתפילה? (ברכות ל"א, וכהסבר ר' יונה שבהע"א¹).

יכוין כלפי א"י ←	וגם לירושלים ←	למקדש ←	ולבית קדשי קדשים
"והתפללו אליך דרך ארצם"	"והתפללו... דרך העיר"	"והתפללו אל הבית..."	"והתפללו אל המקום הזה"

היה עומד בחו"ל - יחזיר פניו כנגד א"י ויכוין גם [לבו] לירושלים, ולמקדש², ולבית קדשי קדשים^{3,4,5}.

היה עומד בא"י - יחזיר פניו כנגד ירושלים ויכוין גם [לבו] למקדש ולבית קדשי קדשים.

היה עומד בירושלים - יחזיר פניו למקדש ויכוין גם [לבו] לבית קדשי קדשים.

היה עומד אחורי כפורת [דהיינו בכותל המערבי מבחוץ (כה"ח ה)] - מחזיר פניו לכפורת⁷⁶.

¹ **ברכות ל"א - היה עומד בחוצה לארץ** - יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל שנא' (מלכים א' ח, מ) והתפללו אליך דרך ארצם, היה עומד בארץ ישראל - יכוין את לבו כנגד ירושלים שנאמר (מלכים א', ח, מד) והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת, היה עומד בירושלים - יכוין את לבו כנגד בית המקדש שנאמר (דברי הימים ב', ו, לב) והתפללו אל הבית הזה, היה עומד בבית המקדש - יכוין את לבו כנגד בית קדשי קדשים שנאמר (מלכים א', ח, לה) והתפללו אל המקום הזה, היה עומד בבית קדשי קדשים - יכוין את לבו כנגד בית הכפורת, היה עומד אחורי בית הכפורת - יראה עצמו כאילו לפני הכפורת. נמצא עומד במזרח - מחזיר פניו למערב, [עומד] במערב - מחזיר פניו למזרח, [עומד] בדרום - מחזיר פניו לצפון, [עומד] בצפון - מחזיר פניו לדרום, נמצאו כל ישראל מכוונים את לבם למקום אחד. א"ר אבין ואיתימא ר' אבינא מאי קראה (שיר השירים ד, ד) כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות תל שכל פיות פונים בו. [והשו"ע לא הביא את דין העומד בבית המקדש וכו', לפי שעתה אסור להיכנס לאותו מקום, דכולנו טמאי מותים (ביה"ל ד"ה היה)].

וכן בבבא בתרא כה"ב - אמר ליה רבי חנינא לרב אשי כגון אתון דיתביתו [היינו יושבים] בצפונה דא"י - אדרימו אדרומי [דהיינו תתפללו לצד דרום שהוא לכיוון ארץ ישראל (כגמי' הני"ל בברכות)].

וכתב ה"ר יונה - היה עומד בחוצה לארץ יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל, לא תימא כנגד ארץ ישראל בלבד אלא כנגד ארץ ישראל וכנגד ירושלים וכנגד המקדש וכנגד בית קדשי קדשים, וכשעומד בירושלים אין צריך לכוין כנגד ירושלים שהרי כבר עומד בתוכה אבל יש לו לכוין כנגד בית המקדש וכנגד בית קדשי קדשים.

והשו"ע - פסק כסבר ר' יונה כדלקמן.

² **וכשמכוין כנגד המקדש - נחשב כאילו עומד בו ומתפלל (כה"ח ג' בשם הטור בסי' הבא).**

³ **(מ"ב א') פ' כשעומד בחו"ל למזרחה של א"י - יכוין פניו למערב** שהוא כנגד א"י, **וכשעומד מצד מערב - יהפוך פניו למזרח**, וכן בכל הרוחות. וכן הביאור במה שכתב לקמיה היה עומד בא"י יחזיר פניו וכו' היה עומד בירושלים יחזיר פניו וכו'.

(מ"ב ג') ויכוין גם לירושלים - ר"ל שיחשוב בלבו ורעיונו כאלו הוא עומד במקדש אשר בירושלים במקום קודש קדשים.

⁴ וה"ה שהנוסע במטוס או באניה - ישתדל לכוון פניו באופן זה (מ"ב מאורות המזרח הע' ז).

⁵ ועצה טובה לזכור זאת - שירשום על דף הסידור שלו קודם התפילה מילים אלו: "ירושלים ובית המקדש ובית קדשי קדשים" (בא"ח יתרו אות א).

⁶ שנאמר "והתפללו אל המקום הזה", ויראה עצמו כאילו הוא עומד לפני הכפורת (מ"ב ז).

⁷ ואע"פ שכבר מבואר שהעומד בירושלים יכוין לבית המקדש, **מ"מ יש חידוש בזה שגם העומד בכותל המערבי מבחוץ - יכוין פניו למקדש**, אע"פ שאחוריו למערב וי"א בגמי' ששכינה שם. [שלא תהיה הוא אמינא שרק אם עומד במזרח, צפון ודרום, מחזיר פניו כלפי המקדש, אלא אף העומד במערב מחזיר פניו למקדש] (ביה"ל ד"ה היה).